

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GAZETECİLİK

TV EKONOMİ HABERCİLİĞİ

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	ii
GİRİŞ.....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ.....	2
1. EKONOMİ HABERCİLİĞİ.....	2
1.1. Ekonomi Haberleri.....	5
1.1.1. Makro Ekonomi Haberleri.....	5
1.1.2. Mikro Ekonomi Haberleri.....	8
1.2. Ekonomi Muhabirinin Nitelikleri ve Çalışma Koşulları.....	8
1.3. Ekonomi Servislerinin Yapısı.....	11
1.4. Haber Kaynakları.....	11
UYGULAMA FAALİYETİ.....	12
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	14
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	15
2. EKONOMİ HABERİ İZLEME YÖNTEMLERİ.....	15
UYGULAMA FAALİYETİ.....	17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	19
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	20
3. EKONOMİ HABERİ YAZMA TEKNİKLERİ.....	20
UYGULAMA FAALİYETİ.....	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	27
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	28
CEVAP ANAHTARLARI.....	30
KAYNAKÇA.....	31

AÇIKLAMALAR

ALAN	Gazetecilik
DAL/MESLEK	Televizyon Muhabirliği
MODÜLÜN ADI	TV Ekonomi Haberciliği
MODÜLÜN TANIMI	Habere konu olabilecek ekonomiyle ilgili olayların ve konuların tanıtıldığı, ekonomi muhabirinin nitelikleriyle çalışma koşulları hakkında bilgilerin verildiği ve televizyon için ekonomi haberi yazma kurallarının örneklerle ve uygulamalarla tanıtıldığı öğretim materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	TV Haber Sunumu modülünü almış olmak
YETERLİK	Ekonomi haberi yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında belirlediği konu ile ilgili haber görüntülerini çekebilecek, görüntülere uygun haber metni yazabilecek ve haberinin kurgusunu yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Ekonomi haberciliğiyle ilgili unsurları eksiksiz analiz edebileceksiniz. 2. Alana özgü haber kaynaklarını sistematik bir şekilde takip edebileceksiniz. 3. Ekonomi haberi yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Bilgisayar laboratuvarı, stüdyo ortamı Donanım: Bilgisayar, projeksiyon cihazı, TV, haber örnekleri, imla kılavuzu, kamera, kurgu cihazı, VTR cihazı
ÖLÇME VE DEĞERLERDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

1970’li yıllardan sonra gelişmeye başlayan ekonomi haberciliği, günümüzde haberciliğin bir uzmanlık alanı durumuna gelmiştir. Bunun sonucunda yalnızca ekonomi ile ilgili haber yayını yapan gazete, dergi ve televizyon yayınlarının büyük bir hızla arttığı gözlenmiştir. Ayrıca gazetelerde ve televizyonlarda ekonomiyle ilgili haberlere ayrılan yer ve süre giderek artmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde para, borsa ve sermaye piyasalarındaki dikkat çekici gelişmeler, değişen ekonomi politikaları, ithalat ve ihracat, gümrük birliği gibi belli başlı konular ekonomi haberciliğinin gelişiminde etkili olmuştur.

Bu modülle öncelikle ’Ekonomi Haberciliği’ne konu olan ekonomik gelişme ve etkinlikleri analiz edebileceksiniz. Ekonomi olaylarını inceleyecek ve haberle bağıntısını kurabileceksiniz.

TV haber muhabirliğinden yayın yöneticiliğine kadar ekonomi haberciliği alanındaki çalışma düzenini çözümlyerek bu alana yönelik etik ilkeleri de kavrayabileceksiniz.

Ayrıca televizyonların ekonomiyle ilgili programlarını takip ederek içeriklerini görüntü ve haber metni açısından değerlendirebileceksiniz. Televizyon haberi yazmaya ilişkin bilgilerinizi, ekonomi haberciliğine uygulayarak ayrı bir uzmanlık alanı olan ekonomi haberciliği ile tanışacaksınız.

Sonuç olarak ekonomi haberciliği alanında belirli bir altyapıyla kendinizi geliştirmeye yönelik bakış açısı ve bilgi birikimiyle donatılacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ

AMAÇ

Ekonomi haberciliğiyle ilgili unsurları analiz edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Televizyonların ana haber bültenlerini izleyerek ekonomi ile ilgili haberleri görüntü ve içerik açılarından değerlendirip arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Televizyon kanallarının ekonomi ile ilgili programlarını izleyerek program isimlerini ve içeriklerini arkadaşlarınızla tartışınız.

1. EKONOMİ HABERCİLİĞİ

Ekonomi haberciliğinin tarihçesine baktığımızda gazeteciliğin tarihçesi ile aynı olduğunu görürüz. İlk gazetelerin haber mektubu adıyla limanlarda dağıtıldığı, tüccarlara alınıp satılacak mallar hakkında bilgi vermek amacıyla kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca dünyanın ilk haber ajansı Havas, ekonomik gelişmeleri izleyip değerlendirerek abonelerine bilgi vermek amacıyla kurulmuştur. Ancak bu gelişme ülkemizde tersine olmuştur. Avrupa'da önce ekonomi basını gelişmiş, sonra da haber basını gelişmiştir. Ülkemiz de ise önce haber basını gelişmiştir. 1980'lerden sonra ekonomi haberciliği alanında uzmanlaşma ortaya çıkmıştır.

Ekonomi haberciliği, son yıllarda hem yazılı basında hem de görsel-işitsel basında hızlı bir gelişme gösteren uzmanlık dallarından biri durumuna gelmiştir. Ekonomi olaylarının insanların günlük yaşamını doğrudan etkilemesi bu gelişmede önemli olmaktadır. Ülkemizde ve dünyada sadece ekonomi haberlerini konu alan çok sayıda gazete ve dergi yayımlanmaktadır. Ayrıca sadece ekonomi haberciliği yapan televizyon kanalları olduğu gibi diğer kanallarda ekonomi haberleri ve programları oldukça önemli bir yer tutmaktadır.

Ekonomi haberlerinin içeriklerine şöyle bir göz attığımızda haber, yorum ve analizin ön plana çıktığını görmekteyiz. Televizyonlarda ve internet basınında ise gelişmeler anında duyurulmakta, ekonomide özellikle borsa ve piyasa haberlerinde verilen bilgilerin hayati önemi bulunmaktadır. Çünkü yatırımcılar bu bilgilere göre hareket etmekte, iş ve işlemlerini bu bilgilerin etkisinde kalarak yapmaktadırlar. Burada verilen bilgilerin doğru ve zamanlı olmasının da ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Televizyonlarda ekonomik gelişmeler izleyicilere sürekli aktarılmakta; özellikle borsa, döviz ve altın fiyatlarındaki değişimler ve gelişmelerle diğer ekonomik gelişmeler yakından izlenmekte, yorum ve analizler canlı yayınlarla düzenli olarak verilmektedir. Ayrıca büyük ihaleler, televizyon kanallarında canlı olarak verilmektedir.

Ekonomi basını tarafından takip edilen ve habere konu olan olayları, genel olarak şu şekilde sıralamak mümkündür:

- İMKB (İstanbul Menkul Kıymetler Borsası) ve genel piyasa haberlerinin yanı sıra gündemdeki konulara ilişkin rutin ve özel haberler
- Türkiye’de ve dünyada para-sermaye piyasaları
- Mal borsaları, tahvil ve hisse senedindeki gelişmeler
- Dünya finans piyasalarından haberler, hisse senedi ve kurlara ilişkin gelişmeler
- Yatırım fonları
- Dünya borsalarından kapanış raporları
- Politik olaylara bağlı ekonomik ve mali gelişmeler
- Türkiye ve dünyadan şirket haberleri gibi tüm ekonomik gelişmeler

Piyasalarda bugün. (15.05.2013)

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) 100 Endeksi güne önceki kapanışa göre 144,30 puan artarak 60.122,79 puan seviyesinden başladı.

Hisse senetleri, bu seviyede ortalama yüzde 0,24 oranında değer kazandı.

DOLAR-EURO

İstanbul serbest piyasada dolar 1,7540, Euro 2,3620 liradan güne başladı.

Kapalıçarşı’da 1,7470 liradan alınan dolar 1,7540 liradan satılıyor. 2,3550 liradan alınan euronun satış fiyatı ise 2,3620 lira olarak belirlendi.

Dün kapanışta doların satış fiyatı 1,7590 lira, euronun satış fiyatı ise 2,3640 lira olmuştu.

Kuru soğan lüks oldu!

Türk mutfağının vazgeçilmezlerinden olan kuru soğanın yeni ürünün çıkmaması ve stoklardaki sıkıntı nedeniyle manavlardaki fiyatı 1,5 TL'ye ulaştı.

Bu yılki hasadına henüz başlanmayan kuru soğanın, stoklardaki yetersizlik nedeniyle toptancı halindeki 40 Kr'den başlayan fiyatları, manavlarda 1,5 TL'ye kadar çıktı.

Türk mutfağının en önemli yemek malzemesi olan kuru soğan, artan fiyatları nedeniyle tüketicinin elini yakarken fakirin yemeği olarak tanımlanan ve ayrılmaz parçası olan kuru fasulyenin yanında da "lüks" oldu.

New York Borsası düştü!

New York borsasında Dow Jones ve Nasdaq endeksleri düştü. Dow Jones 89,23 puan düşerek 12,484.62 puana inerken Nasdaq da 18,30 puan azalarak 2,459.31 puandan kapandı.

Sadece ülkemizle ilgili ekonomik konular değil, dünya piyasalarını ilgilendiren ekonomi haberleri de ekonomi haberciliğinin konuları arasındadır.

Piliç etine zam yapıldı

Türkiye'nin önde gelen üreticilerinin 4.30 TL'den sattığı piliç eti 4.80 TL'ye, çıktı.

Piliç eti fiyatlarına yapılan zamlarla, işlenmiş ürünlerin fiyatları da değişik oranlarda arttı. Piliç pizolanın kilosu 6.20 TL'den 7.75 TL'ye, göğüs filetonun kilosu 7.3 TL'den 8.25 TL'ye, budun kilosu 6.25 TL'den 7.45 TL'ye çıktı.

İşlenmiş ürünler içerisinde en fazla artış ise mangalcıların tercih ettiği kanat ile incik fiyatlarına yapıldı. Daha önce kilosu 8.46 TL olan kanat, 9.45 TL olurken; 6.50 TL'den satılan inciğin kilosu 9.25 TL'ye çıktı. Böylece işlenmiş tavuk ürünlerinden kanat ve incik, ilk kez kırmızı et fiyatlarını yakalamış oldu.

Piliç etinden üretilen sosis, salam, sucuk, hamburger köfte, pişmiş döner ve ızgara köfte gibi ürünlerin fiyatları da değişik oranlarda zamlandı.

Üretici firma yetkilileri, yem fiyatlarındaki artış nedeniyle zam yaptıklarını belirttiler.

Piliç eti fiyatlarında bu yılın ilk artışı, mart ayının ortalarında yapılmıştı.

Ekonomi haberleri, ilgi duyan izleyicilerin dışında birçok kuruluş tarafından da yakından izlenmektedir. Özellikle aşağıdaki kuruluşlar, medya kuruluşlarında yer alan ekonomi haberlerini yakından takip eder.

- Finans kuruluşları
- Bankalar
- Özel şirketler
- Sanayi ve ticaret odaları

1.1. Ekonomi Haberleri

Ekonomi haberciliğinin gündemini; ekonomik krizler, para, borsa ve sermaye piyasalarındaki dikkat çekici gelişmeler, değişen ekonomi politikaları, IMF ile ilişkiler, artan ithalat ve ihracat, gümrük birliği, özelleştirme uygulamaları, yabancıların ülkemize dönük ilgileri, Avrupa Birliği, milli gelir, istihdam, ücretler ve fiyatlar gibi temel ekonomik konular oluşturmaktadır.

Gazete ve televizyonlardaki ekonomi haberleri, genellikle şu başlıklar altında yapılmaktadır:

- Finans
- Para
- Borsa
- Altın ve döviz piyasaları
- İş dünyası
- Çalışma hayatı
- Kamu finansmanı
- Piyasa (emlak, çarşı pazar)
- Yeni ekonomi (Bilginin elde edilmesi, işlenmesi ve dönüştürülmesi ile birlikte dağıtım süreçlerini kapsar. Bu üç temel süreç; bilginin işlenmesini, elde edilmesini, dağıtımını ve iletişimini sağlayan bilgisayar sisteminin fiziksel araçları ile birlikte insan yardımı ile bütün süreci kontrol eden yazılım sistemlerini, yani bilişim teknolojilerini konu alır.)

1.1.1. Makro Ekonomi Haberleri

Makro yani “büyük” ekonomi, milli gelir, para/maliye, ödemeler dengesi ve istihdamda meydana gelen değişimlerin sebep-sonuç ilişkilerini araştırır.

Makro ekonomi kavramı, genel olarak aşağıda sıralanan ekonomik faaliyetleri ifade eder:

- Toplam gelir (milli gelir)
- Toplam tüketim
- Toplam tasarruf
- Toplam yatırım
- Genel fiyat düzeyi
- Tam istihdam
- Fiyat istikrarı
- Ekonomik büyüme

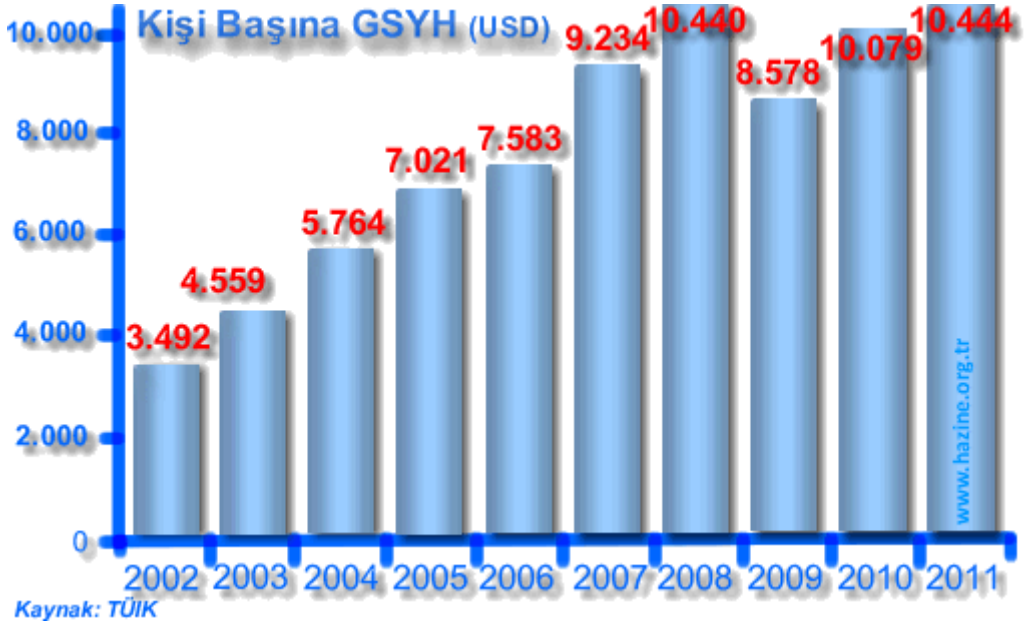
Ekonomik yaşamda bu temel makro ekonomik alanlarla ilgili çok sayıda olay yaşanmaktadır. Bu nedenle habercilik açısından çok zengin bir malzemeye sahiptir. Bunları ana hatlarıyla gözden geçirelim:

Milli Gelir

Bu konuda en sık karşılaştığımız konular GSYİH (Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla) ve GSMH (Gayri Safi Milli Hâsıla)'dır. GSYİH bir ülkenin sınırları içinde hem o ülkenin yurttaşları hem de yabancılar tarafından elde edilen geliri ifade etmektedir. GSMH ise sadece o ülkenin vatandaşları tarafından ülke sınırları içinde ve dışında elde edilen geliri ifade eder. Bu değerler, genellikle yıl bazında ele alınır ancak aylık ve üç aylık değerlendirmeler de yapılır.

Kişi Başına Düşen Milli Gelir

Gayrisafi yurt içi hâsılanın ülkenin nüfusuna bölünmesiyle elde edilen rakamdır. Bu ölçüm çok önemlidir. Çünkü bir ülkenin ekonomik gücünü ve yurttaşlarının gelir düzeyini yansıtan bir ayna görevi yapar. Ülkemizde değişik yıllara ait kişi başına düşen milli gelir tablosunu şekil 1'den inceleyebilirsiniz.

Şekil 1: Değişik yıllara ait Kişi Başına GSMH oranları

Ekonomik Büyüme

Üretim kapasitesinin artırılması ve dolayısıyla daha fazla mal ve hizmetin üretilmesi, ekonomik büyüme olarak ifade edilmektedir. Üretim faktörlerinin artışı, teknolojinin gelişmesi gibi nedenlerle üretim kapasitesi artar ve ekonomik büyüme gerçekleşir. Bu büyümeye paralel olarak iş olanakları ve gelir artmaktadır. Ekonomik büyümenin en önemli faktörü ise insan gücüdür. Günümüzde insan kaynakları olarak ifade edilen emek gücünün büyümede çok önemli rolü vardır.

Enflasyon

Bu kavram, fiyatların genel düzeyindeki artışı anlamına gelmektedir. Gündemden hiç düşmeyen enflasyonla ilgili gelişmeler, ekonomi haberciliğinin temel konularından birini

oluşturmaktadır. Enflasyonun ölçülmesiyle ilgili sonuçlar, yorumlar ve değerlendirmeler de ekonomi haberciliğinde ön sıralarda yer alır. Çünkü vatandaşlar, gelirleriyle fiyat artışlarını karşılaştırarak satın alma olanaklarını hesaplar. Ülkemizde enflasyon hesaplama görevini Türkiye İstatistik Kurumu yerine getirmektedir. Enflasyon hesaplanırken bütün mal ve hizmet fiyatlarının ağırlıklı ortalaması alınır ve değişimler incelenir. Ekonomi dilinde bu ağırlıklı ortalama, fiyat düzeyi şeklinde ifade edilir. Fiyat düzeyleri, fiyat endeksleri şeklinde incelenir. Bu endeksler:

TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi)

Tüketiciyi ilgilendiren perakende fiyatları olduğundan bütün mal ve hizmetleri temsil edecek belli sayıda mal ve hizmetin fiyatlarındaki değişimler incelenir.

ÜFE (Üretici Fiyat Endeksi)

Üreticilerin üreterek sattığı ham madde, ara mal ve nihai malların fiyatlarının ağırlıklı ortalamasının hesaplanması ile elde edilir.

İşsizlik Sorunu

İşsizlik en önemli makro ekonomik sorunlardan biridir. İşsizlik sorununun topluma çok değişik yansımaları vardır. İşsizliğin yüksek olması ekonomik kayıplara ve verimsizliğe sebep olduğu gibi birçok sosyal sorunlara da kaynaklık eder. İşsizlikle ilgili gelişmeler, bu durumda hem ekonomi haberciliğinin hem de güncel haberciliğin ilgi alanı içine girer.

- **İşsiz;** yaşı 15 veya daha fazla olan, bir işi olmayan, ancak çalışmaya hazır ve iş arayan kişidir.
- **İş gücü;** bir ülkede işsizler ile çalışanların toplamıdır.
- **İşsizlik oranı;** işsizler sayısı/iş gücü
- **Eksik istihdam;** düzenli işi olmayıp geçici işlerde çalışan veya kendi uzmanlık alanında iş imkânı bulamadığı için uzmanlık dışı alanda çalışan bireyler
- **Tam istihdam:** Geniş anlamda, bir ekonomide mevcut tüm üretim faktörlerinin (emek, sermaye, doğal kaynaklar, girişimci) tam olarak kullanılmasını ifade etmektedir.

İç ve Dış Borçlar

İç borç; bir hükümetin ülke sınırları içindeki kişi ve kurumlara ulusal para cinsinden borçlanmasıdır. Dış borç ise ülkenin kaynaklarına ek bir kaynak sağlamak, döviz olarak yeni ödeme gücü elde etmek gibi amaçlarla ülke dışındaki yabancı hükümet ya da finans kuruluşlarından kaynak bulunmasıdır. Bir ülkenin iç ve dış borçları arttıkça ekonomik gelişmesiyle ilgili sorunlar da çıkış gibi büyümeye başlar. Ekonomik hedeflere ulaşmak zorlaşır ya da imkânsızlaşır.

Maliye politikası; hükümetin vergilerde ve harcamalarda değişiklikler yaparak ekonomiyi etkilemeye çalışmasıdır.

Para politikası; ekonomideki para miktarının ve faiz oranlarının değiştirilmesidir.

1.1.2. Mikro Ekonomi Haberleri

Mikro ekonomi; ekonomiyle ilgili olayları tüketiciler, kaynak sahipleri, firmalar gibi bireysel karar birimleri çerçevesinde inceler. Mikro ekonomi haberciliği ise ekonomik karar ve gelişmelerin birey, şirket, üretici, tüketici, işçi-işveren bazına indirgeyerek bu kesimlere etkilerinin ortaya konması şeklinde işler. Bu şekilde ekonomik gelişmelerin kitleselleşmesi sağlanmış olur. Çarşı-pazar, ev kiralarındaki artışlar, zam, maaş artışları, yeni piyasaya çıkan ürünler vs. gibi konular doğrudan bireylere hitap eder. Ayrıca bu alandaki haberlerin halkın anlayacağı bir dille verilmesi gerekir. Mikro ekonomi haberlerini yazarken ekonomi biliminin kullandığı dili kullanmadan yazmak izlenebilirlik ve ilgi çekicilik açısından önemlidir.

Ayrıca ekonomi haberlerinde önemli yer tutan kişilerin ekonomi ile ilgili çalışmalarının dışındaki zamanlarda yaptıklarının yansıtıldığı haber türüne **ekonomik magazin haberleri** denilmektedir. Bu tür haberler, ekonomi haberlerinin izlenme oranlarını artırdığı gibi ilgi de çekmektedir.

1.2. Ekonomi Muhabirinin Nitelikleri ve Çalışma Koşulları

Ekonomi muhabirlerinin taşıması gereken en önemli özellik, gazetecilik mesleği ile ekonomi bilimini birleştirebilme yeterliğine sahip olabilmektir. Muhabir, haber toplama ve yazma aşamasında ekonomi olaylarını anlaşılır bir dille aktarmalıdır. Kullanacağı grafik vb. öğeleri herkesin anlayabileceği bir şekilde sunmalı, gerekli açıklamayı yapmalıdır.

Ekonomi muhabirlerinin sahip olmaları gereken nitelikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ekonomi biliminde kullanılan dili çok iyi bilmeli, habere hakim olmalıdır.
- Ekonomi bilimine ilgi duymalıdır.
- Ekonomi ile ilgili istatistikleri ve hesaplamaları çözümlayebilmeli ve değerlendirebilmelidir.
- Piyasayı çok iyi izlemeli, gelişmeleri yakından takip etmelidir.
- Ekonomi haberi yazarken ve sunarken inandırıcı olmalı, izleyiciyi sıkmamalıdır.
- Yanıltıcı bilgiler verilebileceğini bilmeli, çok titiz olmalıdır.
- İletişimi güçlü olmalı, haber kaynaklarıyla iyi ilişkiler kurabilmelidir.
- Araştırmacı olmalı araştırma yapmayı bilmelidir.
- Akıcı konuşabilmelidir.
- En az bir yabancı dile sahip olmalıdır.
- Girişken olmalıdır.

Muhabir, gerekli durumlarda haberinin kurgusunu yapabilecek donanıma sahip olmalıdır. Çünkü ülkemizde ulusal yayın yapan televizyon kuruluşları da dahil pek çok kuruluşta haber kurgusu, muhabir tarafından yapılmaktadır. Haber kurgusu, kurgu elemanı tarafından yapılıyor olsa dahi muhabir, kurgu aşamasında haberinin başında bulunmalıdır. Ayrıca ekonomi haber kurgusunda sıklıkla kullanılan grafik, çizelge vb. görsel malzemenin haberi destekler tarzda ve açıklayıcı olması nedeniyle kullanılacak görsel öğelerin muhabir tarafından sağlanması gerekir.

Ekonomi muhabirleri odalar ve borsalar birliği başkanı, sendika yöneticileri, ekonomiden sorumlu devlet bakanlığı ve maliye bakanlığı yetkilileri vb. kişi ve kurumlarla iyi ilişkiler kurmalıdır. Ayrıca ekonomi muhabiri, çalıştığı medya kuruluşunu temsil ettiğini unutmamalı; tutum ve davranışlarında tutarlı olmalıdır.

Ekonomi muhabiri, ekonomi haberlerinin sürekli mercek altında olduğunu bilerek hareket etmeli; yaptığı işin hassasiyetinin bilincinde olmalıdır. Borsa ve şirketlere ilişkin haberlerde manipülasyon (insanları kendi bilgileri dışında veya istemedikleri hâlde etkileme veya yönlendirme) olasılığına karşı çok uyanık olmalıdır.

Ekonomi Muhabirleri Derneđi üyelerinin kabul ettiği etik ilkeler :

- Başka bir gazetecinin haberi, aynen ya da değiştirerek kendi ismiyle kullanmak "Haber Hırsızlığı"dır. EMD üyesi, haber hırsızlığı yapamaz.
- EMD üyesi, Menkul Kıymetler Borsalarında portföy yönetemez.
- EMD üyesi, kamu ya da özel sektör kuruluşlarından, bunların yetkililerinden ve bunlar adına basınla ilişkileri sağlayan birim ve kuruluşlardan herhangi bir gerekçeyle hediye kabul edemez.
- EMD üyesi, kamu yararı mutlak gerektirmedikçe yayımlanması istenmeyen haberleri yayımlayamaz. Haber kaynaklarının ve kendisine verilen meslek sırlarının gizliliğini korumaya özen gösterir.
- EMD üyesi gazeteci kimliğini, işlevini ve nüfuzunu kullanarak kendisi, çalıştığı kurum ya da üçüncü şahıs veya kurumlar adına iş takibi yapamaz, buna zorlanamaz.
- EMD üyesi, kendisinden ilan ve reklam niteliğinde haber istenmesi hâlinde bunların "ilan" veya "reklam" olduğunun belirtileceği garantisini almadıkça haber yapamaz.
- EMD üyesi, haberinde kendisi ya da kuruluşunun görüşünü empoze etmek de dahil olmak üzere hiçbir gerekçeyle gerçeği çarpıtamaz. Haber ve yorumlarda kişi ve kurumları hedef alan çirkin, kaba ve onur kırıcı kelime ve ifadeler kullanamaz.
- EMD üyesi, cevap ve düzeltme hakkına saygı gösterir. Bu hakların kullanımı için elinden gelen çabayı harcar.
- EMD üyesi, bir meslektaşının kötü muamele, yasa dışı davranış, haksız yere gözaltı, yargılanma vb. olaylarla karşı karşıya kalması hâlinde onu destekler.
- EMD üyesinin yukarıda belirtilen genel ve özel ilkelere uymadığının saptanması hâlinde EMD Yönetim Kurulu, ilgili yasalar ve Dernek Ana Tüzüğü'nden kaynaklanan gözetim ve yaptırım yetkilerini kullanır.

(*) 1983 yılında yayımlanan Profesyonel Gazetecilikte Etiđin Uluslar arası İlkeleri Metni'nden alınmıştır.

1.3. Ekonomi Servislerinin Yapısı

Ekonomi servislerinin yapısı, kurumdan kuruma değişiklikler göstermektedir. Bu konuda yayın kuruluşlarında bir standart bulunmamaktadır. Bazı haber merkezlerinde ekonomi haberleri diğer haberlerle birlikte haber merkezinde bulunan muhabirler tarafından takip edilmekte ekonomi haberleri ile ilgili ayrı bir servis yapılanması görülmemektedir, bazılarında ise Ekonomi Haberleri Müdürlüğü adı altında bir yapılanma bulunmaktadır.

Bunun yanında televizyon kuruluşlarında ekonomi ile ilgili gelişmeler, program departmanları tarafından yapılan ekonomi programlarında detaylı olarak ele alınmaktadır. Ekonomi programlarında yapımcı, yönetmen, yönetmen yardımcısı, sunucu, teknik ekip vb. personel çalışmaktadır.

1.4. Haber Kaynakları

Medyada ekonomi içerikli haber ve programlar giderek daha çok yer almaktadır. Özellikle ekonomi haberi ağırlıklı gazete ve televizyon kuruluşlarının sayısı hızla artmaktadır. Medya kuruluşlarının ekonomi içerikli başlıca haber kaynakları şöyledir:

➤ İç Haber Kaynakları

- Resmi kurumlar (Maliye Bakanlığı, Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Genel Müdürlüğü)
- Haber ajansları
- Sanayi ve Ticaret Odaları
- Borsalar
- Kamu bankaları ve özel bankalar
- Yatırımcı kuruluşlar
- Sendikalar
- Kooperatifler
- Şirketler, holdingler
- Esnaf ve Sanatkâr Odaları
- Tüketici kuruluşları
- Ekonomiyle ilgili toplantılar, kongreler, raporlar, basılı yayınlar ve dönemsel etkinlikler
- Fuarlar
- Odalar ve Borsalar Birliği

➤ Dış Haber Kaynakları

Dış kaynaklar arasında uluslararası haber ajansları birinci sırada yer alır. Özellikle Reuters Ajansı, ekonomiyle ilgili servisler oluşturarak abonelerine görüntülü haber geçmektedir. AFP ve AP de benzer hizmetleri vermektedir. Yabancı gazete, dergi, TV ve radyo kanalları da ekonomi haberlerinin kaynakları arasında yer alır. Yabancı gazeteler içerisinde en çok Financial Times, Wall Street Journal; dergilerden ise Money, Fortune, Business ve The Economist ön plana çıkmaktadır. İMF (Uluslararası Para Fonu), Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı, FAO (Dünya Gıda ve Tarım Örgütü), OPEC (Petrol Üreten Ülkeler Örgütü) gibi kuruluşlar önemli dış ekonomi haberi kaynaklarıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Ekonomi haberciliğiyle ilgili unsurları işlem basamaklarına göre analiz ediniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Ekonomi haberciliği ile ilgili temel bilgileri ve ekonomi muhabirinin sahip olması gereken nitelikleri sıralayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Televizyonların ekonomi haberlerini içeriklerine dikkat ederek izleyiniz.➤ Gerekirse öğrenme faaliyetine geri dönerek tekrar ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Ekonomi muhabirinin çalışma koşullarının farklılıklarını sıralayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Ekonomi haberciliğinin haber kaynaklarını sıralayınız.	

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ekonomi alanıyla ilgili temel bilgileri ve ekonomi muhabirinin sahip olması gereken nitelikleri doğru ve eksiksiz bir şekilde sıralayabildiniz mi?		
2. Ekonomi muhabirinin çalışma koşullarının farklılıklarını doğru ve eksiksiz bir şekilde sıralayabildiniz mi?		
3. Ekonomi haberciliğinin haber kaynaklarını doğru ve eksiksiz bir şekilde sıralayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Avrupa'da önce haber basını gelişmiş, sonra da ekonomi basını gelişmiştir. Ülkemiz de ise önce ekonomi basını gelişmiştir.
2. () Makro yani “büyük” ekonomi, milli gelir, para/maliye, ödemeler dengesi ve istihdamda meydana gelen değişimlerin sebep-sonuç ilişkilerini araştırır.
3. () TÜFE; üreticilerin üreterek sattığı ham madde, ara mal ve nihai malların fiyatlarının ağırlıklı ortalamasının hesaplanması ile elde edilir.
4. () Ekonomi muhabiri ekonomi haberi yazarken yanlıtıcı bilgiler verilebileceğini bilmeli, çok titiz olmalıdır.
5. () Medyada ekonomi içerikli haber ve programlar giderek daha az yer almaktadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Alana özgü haber kaynaklarını sistematik bir şekilde takip edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Türkiye İstatistik Kurumu verilerini inceleyiniz. Elde ettiğiniz bilgileri rapor hâlinde düzenleyiniz.
- Bir hafta süre ile döviz piyasasındaki günlük verileri izleyiniz. Elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında sununuz.

2. EKONOMİ HABERİ İZLEME YÖNTEMLERİ

Ekonomi muhabiri, yurt içindeki ve yurt dışındaki ekonomik gelişmeleri düzenli takip ederek verileri analiz etmek durumundadır. İzleyicilerin beklentilerine cevap verecek ekonomi haberlerini yakalamalı, gerektiğinde bölgesel konularla ilgili olayları da izleyerek haber yapmalıdır.

Ekonomi muhabirinin istatistik verileri iyi değerlendirebilmesi gerekir. Ekonomi haberciliğinin temel unsurlarından biri de rapor ve verileri kullanarak haber yapmaktır. Bunları yapabilmek için temel ekonomik veriler çok dikkatli izlenmelidir. Borsadaki iniş-çıkışlar, siyasi kararlar ve gelişmeler, petrol fiyatlarındaki değişimler, altın ve döviz fiyatlarındaki değişiklikler saati saatine izlenmeli, değerlendirilip yorumlanarak izleyicilere zamanında ve doğru olarak aktarılmalıdır. Ulusal ve uluslararası toplantılarla bunların sonuçları analiz edilmeli, ilginç noktalar yakalanmalıdır.

Muhabir, rutin gündeme veya ani gelişmelere göre istihbarat şefi (haber müdürü) tarafından kendisine verilen haberle ilgili kısa bir araştırma yaparak en kısa zamanda haber ekibiyle birlikte olay yerine gitmelidir. Muhabir, haber yerine giderken dönüşte elinde hangi bilgilerin olacağını kafasında tasarlamalıdır. Bunun için haberde verilmesi gereken hususları belirlemeli, gerektiğinde kameramanı ilgili görüntüler konusunda yönlendirmeli, acil durumlarda time code aldırmalıdır.

Bir ekonomi muhabiri genellikle aşağıda sıralanan konuları takip etmektedir:

- Para-piyasa verileri
- Ekonomi gündemi
- Dünya
- Özelleştirme
- IMF ve ekonomik programlar

- Endeksler
- Enerji ve petrol
- Bankacılık
- Otomotiv
- Tarım
- Şirketler

Meyve ağacına don sigortası başladı.

Üreticilerin belirlenen tarihlere kadar sigorta poliçelerini alması gerekiyor. Fındık, ceviz, kivi, incir, kiraz, vişne, muşmula üreticileri için son tarih 28 Şubat.

Tarım Sigortaları Havuzu Yönetim Kurulu, iklim şartlarına göre bölge ve ürün bazında don sigortası poliçe düzenleme tarihlerini belirledi.

Üreticilerin sigortadan yararlanabilmesi için çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olması gerekiyor.

Bölge ve ürün bazında belirlenen sigorta poliçesi satış tarihleri hakkında, yetkili sigorta acenteleri ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın ilgili birimlerinden bilgi alınabilecek.

Daha önce sınırlı şekilde üzüm ve kayısı üreticisine sağlanan don sigortası ilk kez bu yıl, Türkiye genelindeki bütün meyve ağaçları için genişletildi.

Ayrıca ekonomi muhabiri, beklentileri tahmin etmeye çalışmalı ancak bunlar olasılık olduğundan kesin ifadelerden kaçınmalıdır. Özellikle borsa ile ilgili beklentilere cevap verebilmek için güvenilir “Broker”lardan (hisse senetleri piyasası üye temsilcisi) görüş alabilir. Haber izlemek amacıyla katıldığı toplantılarda gerektiğinde ilgili kişilerle röportaj yapmalıdır. Haberiyle ilgili bilgileri yetkili kişilere mutlaka doğrulatmalıdır (Başbakan, Devlet Bakanları, Merkez Bankası Başkanı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı, Toplu Konut İdaresi Başkanı gibi.).

UYGULAMA FAALİYETİ

Alana özgü haber kaynaklarını takip ediniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ekonomi ile ilgili haberleri ve olayları takip ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Gazetelerin yayınlarını takip ediniz.➤ Radyo ve televizyonlardaki ekonomi haberlerini takip ediniz.➤ Ekonomi gazetelerinden ve dergilerinden ekonomi haberlerini takip ediniz.➤ İnternette ekonomi haberlerini takip ediniz.➤ Yakın çevrenizdeki ekonomik etkinlikleri araştırınız.➤ İnternet sitelerindeki ekonomi haberlerini inceleyiniz.➤ Farklı ekonomik alanlarla ilgili haberleri dikkatlice inceleyiniz.
➤ Ekonomi ile ilgili özel haber araştırması yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İlginizi çeken konularla ilgili araştırmalar yapınız.➤ Kaynak kitaplardan ve dergilerden yararlanınız.➤ Market veya pazarlardaki tüketici görüşlerini alabilirsiniz.➤ Yakın çevrenizde faaliyet gösteren sektörlerle ilgili haber hazırlayabilirsiniz.
➤ Haber kaynaklarından bilgi, belge ve görsel malzeme toplayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İlgi duyduğunuz ekonomik konularla ilgili bilgi, belge ve görsel malzemeyi basın kuruluşlarının yayınlarından, internet sitelerinden yararlanarak toplayabilirsiniz.➤ Haber kaynaklarına ulaşarak toplayabilirsiniz.➤ Basın bültenlerinden yararlanabilirsiniz.
➤ Haberinize ilgili görüntüleri toplayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Görüntü alırken genel ve detay görüntüler almaya özen gösteriniz.➤ Haberinize vermeye çalıştığınız ana unsurlarla ilgili görüntüleri aldığınızdan emin olunuz.➤ Işık düzenine dikkat ediniz.➤ Görüntü kalitesinin iyi olması için kameranıza gerekli ayarları dikkatli bir şekilde uygulayınız.
➤ Haberle ilgili bilgileri yetkili kişilerden doğrulayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Konu ile ilgili doğru kişileri tercih ediniz.➤ Kişilerin unvanlarını dikkatli bir şekilde not ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ekonomi haberlerini takip edebildiniz mi?		
2. Alanla ilgili özel haber araştırması yapabildiniz mi?		
3. Haber kaynaklarından bilgi, belge ve görsel malzeme toplayabildiniz mi?		
4. Haberinizle ilgili görüntüleri toplayabildiniz mi?		
5. Haberle ilgili bilgileri yetkili kişilerden doğrulatabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Ekonomi muhabirinin istatistiki verileri iyi değerlendirebilmesi gerekir.
2. () Ekonomi muhabiri, beklentileri tahmin etmeye çalışmamalıdır
3. () Beklentilere cevap verebilmek için güvenilir “Broker”lardan (hisse senetleri piyasası üye temsilcisi) görüş alabilir.
4. () Ekonomi muhabiri sadece yurt içindeki ekonomik gelişmeleri düzenli takip ederek verileri analiz etmek durumundadır.
5. () Otomotiv, tarım ekonomi muhabirinin takip ettiği konular arasındadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Ekonomi haberi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ulusal yayın yapan herhangi bir televizyon kuruluşunun ana haber bültenini bir hafta boyunca takip ediniz. Bültende yer alan ekonomi haberlerinin içeriklerini ve sürelerini inceleyiniz.

3. EKONOMİ HABERİ YAZMA TEKNİKLERİ

Ekonomi haberleri de diğer haberler gibi haberin tüm unsurlarını bünyesinde barındırmalıdır. Haberler sayısal ve görsel verilerle zenginleştirilmeli ancak kullanılan görsel malzemelerin izleyicinin algılamasını ve anlamasını zorlaştırmayacak şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca ekonomi haberlerinin izleyicileri etkileme ve yönlendirme özelliği olduğundan haberlerin toplama, düzenleme ve yazma aşamalarında çok dikkatli olunmalı, haberlerin doğruluğu denetlenmeli ve kesin olmayan ifadeler yer verilmemelidir. Haber kaynaklarının ifadeleri değiştirilmeden verilmeli, maddi hatalar içerik bozulmadan düzeltilmelidir. Verilecek bilgiler, sorumluluk taşıdığından açıklamalar sorgulanmalıdır.

Ekonomi haber metinlerinde kullanılan ifadelerin açık, sade ve net olmasına dikkat edilmelidir. Anlaşılır olması bakımından fazla uzun cümleler kullanmaktan kaçınılmalıdır. Görsel unsurların haber metni ile uyum içinde olmasına dikkat edilmelidir. Spotlar, haber ile tam bir uyum içinde olmalıdır.

Ekonomi haber programlarında da çok dikkatli olunmalıdır. Bu tür programlarda daha fazla zaman olduğu için yanlışı en aza indirmek gerekir. Muhabir, haber metinlerini çok dikkatli okumalı; özellikle rakam ve birimleri tekrar tekrar kontrol etmelidir. Unvan ve isimler net olmalı, tereddüt olduğunda mutlaka araştırılarak doğrusu yazılmalıdır.

Ekonomi haberi yapılırken ülkenin ve bölgenin gündemiyle ilgili ayrıntılara dikkat çeken haberler yapılmalıdır. Çünkü insanlar yakınlarında olup biten olaylarla daha çok ilgilenirler. Örneğin, Karadeniz Bölgesi için fındık ve çay, İç Anadolu Bölgesi için buğday, Ege Bölgesi için zeytin piyasalarıyla ilgili haberler gibi.

Zorunlu olmadıkça aynı kişilerden sürekli görüş alınmamalı, haberlerin farklı bakış açılarını yansıtmasına dikkat edilmelidir. Böylece haberlerin temel unsurlarından olan nesnellik ve sıra dışılık da sağlanmış olur.

Ekonomi haberlerinin kendine özgü bir dili ve üslubu olmakla birlikte bunun basın kuruluşunun diğer yayınlarıyla uyum içinde olmasına özen gösterilmelidir. Aksi takdirde yayınların bütünlüğü zedeleneyecektir.

Medya kuruluşlarının geneli için geçerli olan şiddet, ırkçılık veya cinsiyet ayrımcılığı çağrışımı yapabilecek haber ve yorumlardan kaçınma kararlılığı, ekonomi haberlerinin de ayrılmaz bir parçası olmalıdır.

Ekonomi gazeteciliği kuşkusuz bir uzmanlık işidir. Ekonomik işleyiş, kavram ve terimlerden anlamayan muhabirler, ekonomi ile ilgili olayları izlememelidir. Haksız rekabete yol açacak şekilde haber yapılmamalıdır.

Ekonomi haberlerinin temel unsurlarını oluşturan istatistiksel veriler, herkesin anlayabileceği bir dilde sunulmalı; gerektiğinde yanlış yapmamak ve haberi tekdüzelikten kurtarmak için uzman kişilerden görüşler alınmalıdır.

İstatistiksel verilerin ve birimlerin yazımında da dikkatli olunmalıdır. Yüzde hesapları doğru yapılmalıdır. Ayrıca küsuratın önemli olduğu durumlarda rakamlar olduğu gibi verilmeli, yuvarlama yapılmamalıdır. Merkez Bankası faiz oranları, tahvil-bono faiz oranları, kredi faiz oranları, borsa değerleri gibi.

Ekonomi haber metninin nasıl yazılacağı, haberin konusuna bağlıdır. Makro ekonomi konularındaki haberlerde uzman görüşleri ve istatistiksel veriler ön plana çıkarken, mikro ekonomi konularına giren haberlerde sıradan vatandaşın görüşleri ve tepkileri ön plana çıkabilmektedir. Rutin olarak gerçekleşen (döviz, borsa, para piyasaları gibi) olayların yazımı daha kolaydır. Ekonomik politikalar, uluslararası ekonomik olaylar (enerji piyasası gibi), ekonomik bunalımlar daha ayrıntılı hazırlanır, uzman görüşlerine yer verilerek sunulur.

EKONOMİDEKİ GELİŞMELER UMUT VERİYOR.

Bütçe bu yıl mayıs ayında ilk defa fazla verdi.

Merkez Bankası da, faiz oranlarını bir kez daha çeyrek puan düşürdü.

BETA/SERVER

Ekonomide iyiye gidiş sürüyor.

Sanayi üretimi, ilk 4 ayda büyüme hedeflerine uygun artarken kredi hacmi de neredeyse iki katına çıktı.

İşsiz sayısı da yılın ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre 80 bin kişi azaldı. İşsizlik oranı yüzde 12 virgöl 4'ten yüzde 11 virgöl 7'ye geriledi.

Tüketici fiyatlarında yüzde 8 virgöl 7, üretici fiyatlarında yüzde 5 virgöl 6'ya gerileyen enflasyon yıl sonu hedefine uygun olarak düşmeye devam ediyor.

İhracat 67 milyar doları, dış ticaret hacmi 170 milyar doları aştı.

İç borçlanmada vade uzarken ortalama faizler de düşüyor. 2002 yılında 9 ay olan ortalama vade 26 aya yükseldi. Bileşik faiz yüzde 63 virgöl 7'den, yüzde 17 virgöl 2'ye düştü.

Enflasyondaki gerilemeye paralel Merkez Bankası gecelik borçlanma faiz oranını yine çeyrek puan azaltarak yüzde 14 virgöl 50'den yüzde 14 virgöl 25'e düşürdü.

SES." (Maliye Bakanı):" Türkiye mali disipline, bütçe dengelerine riayet ettiği sürece faizler de inmeye devam edecektir. Bu kaçınılmaz bir sonuçtur."

Borç stokunun yapısı da değişti.2002 yılında toplam borç stokunun yüzde 50'si döviz cinsindeyken bu oran 2005 yılında yüzde 37 virgöl 8'e geriledi.

SES:(Maliye Bakanı): " Artık yurt dışındaki finans kuruluşları dahi YTL cinsinden tahvil çıkarıyor. Bu, Türkiye için Türk ekonomisinin güvenilirliği için çok önemli "

Mayıs ayı bütçe sonuçları ekonomideki iyiye gidişin teyidi oldu.

Bütçe, aylık bazda bu yıl ilk kez fazla verdi.

Mayıs ayında 12 milyar 186 milyon YTL'lik harcamaya karşılık, 13 milyar 867 milyon YTL'lik gelir elde edildi. Böylece bütçe fazlası mayısta 1 milyar 681 milyon YTL oldu.

Yılın ilk beş aylık bölümünde bütçe gelirleri yüzde 20 artarak 51 milyar 64 milyon YTL'ye yükseldi.

Bütçe giderlerindeki artış ise yüzde 1 virgöl 6 ile sınırlı kaldı. Bu dönemdeki bütçe gideri 54 milyar 855 milyon YTL Buna göre bütçe açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 66 virgöl 8 azaldı ve 3 milyar 791 milyon YTL'ye düştü. Geçen yıl bütçe açığı 11 milyar 732 milyon YTL olmuştu.

SES:(Maliye Bakanı):" Bu azalıştan dolayı asla rehavete kapılmıyoruz. Bizim dikkat ettiğimiz husus, sene sonu hedeflerine ulaşmaktır."

Şirketlerin ihracat, ithalat, üretim, kâr-zarar durumlarıyla ilgili verilerle iş yerlerinin açılıp kapatılması, satılması, işçi çıkarması, yönetimin değişmesi gibi olaylarla ilgili haberler hazırlanırken yorum yapılmamalı, reklama kaçacak ifadeler ve görüntülere yer verilmemelidir.

Dikkate değer olmayan unsurlara haberde yer verilmemeli, haber kaynağının haberi manipüle etmesine izin verilmemeli, çok dikkatli olunmalıdır (Özellikle borsa ile ilgili haberlerde ticari itibarı unsurların bulunmamasına özen gösterilmelidir.). Kısaca etik değerler her zaman göz önünde bulundurulmalıdır.

Parasal veriler yazılırken para birimleri doğru ve tam kullanılmalıdır. Örneğin, Türk lirası yerine lira, ABD doları yerine dolar denmemelidir.

Borsa haberlerinde en önemli ürünler ön plana çıkarılmalı, önemli değişiklikler dikkate alınarak gerektiğinde ayrıntılı biçimde ve tablolarla desteklenmelidir.

Fuar haberlerinde ise aşağıdaki unsurlara dikkat edilmelidir:

- Katılımcı firma sayısı
- Uluslararası fuarlarda katılımcı ülkeler
- Fuarın kaçınıcı kez düzenlendiği
- Fuarın açık kalacağı süre
- Fuar bitiminde ziyaretçi sayısı

Zam ve indirim haberleri yapılırken değişikliğin ne zaman yürürlüğe gireceği ve değişim oranları verilmelidir. Bu tür haberler de izleyicinin değişikliği algılamasını kolaylaştırmak için eski ve yeni oranlar karşılaştırmalı olarak aktarılmalıdır.

Yasal düzenlemeler de okuyucuların anlayabileceği bir dille verilmeli çok gerekli olmadıkça yasa ve madde numaralarına yer verilmemelidir ancak ilgili yasal düzenlemenin ne zaman yürürlüğe gireceği ne gibi değişiklikler getireceği haberde yer almalıdır.

Televizyon haberciliğinde egemen olan dil konuşma dilidir. Bu kural ekonomi haberciliğinde de geçerlidir. Giriş jenerikle başlamalı ses ve görüntü bir arada verilmelidir. Fon müziği, ses efektleri, görsel malzemeler, canlı bağlantılar televizyon haberciliğinin önceliğini oluşturur. Tüm televizyon haberlerinde olduğu gibi ekonomi haberlerinin kurgulanmasında da bu noktalara dikkat edilmelidir.

Televizyon için ekonomi haberi hazırlanırken aşağıda belirtilen noktalar göz önünde bulundurulmalıdır:

- Ekonomi haberleri, geniş ve çeşitli izleyici kitlelerini ilgilendirecek biçimde yazılmalıdır.
- Görüntülerin anlattığı unsurlar metinde tekrar edilmemelidir.
- Ekonomi haberleri değişik üsluplarla yazılmalı, sık tekrarlardan ve aynı konulardan mümkün olduğunca kaçınılmalıdır.

Turizm rakamları sevindiriyor

Ocak ayında ülkemize gelen turist sayısı 714 bin 425 kişiye ulaştı.

Böylece turizm açısından kötü bir sezon olan 2006'daki turist sayısı 7 virgöl 1 artarken, rekor kırılan 2005 yılının rakamları da geçildi.

Çünkü 2005'te ülkemizi ziyaret eden turist sayısı 700 bin 469'du.

SESLENDİRME METNİ

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Giriş Çıkış Yapan Ziyaretçi bilgilerine göre, ülkemizi Ocak ayında 714 bin 425 kişi ziyaret etti.

Geçtiğimiz yıl bu rakam 667 bin 337'ydi.

En çok turist, geçen yıl olduğu gibi Almanya'dan geldi. Bu ülkeyi, sırasıyla Bulgaristan ve Rusya izledi.

Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçi sayısında da geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13 virgöl 3 artış oldu.

Buna göre çıkış yapan ziyaretçi 809 bin 424'e ulaştı.

Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç da, I. Dönem Turizm Karma Komisyon Toplantısı'na katılmak üzere Fas'a giderken turizme ait rakamları değerlendirdi.

Ocak ayında gerçekleşen artışı temkinli karşılayan Koç, "Ön yer ayırtmalar gayet yüksek, ama biraz daha bekleyelim. Umutlu havadislerimiz olacak" diyerek ümit de verdi.

Ekonomi haberleri genellikle dörtgen-kare kuralı ile yazılmakla birlikte televizyonda zaman sınırı olduğu için serbest yazım tekniği ve konuşur tarzda haber yazma tekniği de uygulanabilmektedir. Hangi teknik kullanılırsa kullanılsın haberde 5N1K sorularının yanıtları bulunmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Ekonomi haberi yapınız.

İşlem Bamakları	Öneriler
➤ Haber bilgilerini, öncelik ve öneme göre sıralayınız.	➤ Dikkatli olunuz. ➤ Gerekirse öğrenme faaliyetine geri dönerek tekrar ediniz.
➤ Haber görüntülerini izleyiniz.	➤ Görüntüleri izlerken time code almayı unutmayınız. ➤ Haberinizi için gerekli olan tüm görüntülerin olup olmadığını kontrol ediniz. ➤ Görüntünün anlattığı unsurlara mümkün olduğunca metinde yer vermeyiniz.
➤ Sunucu metnini yazınız.	➤ Bilgilerinizi tekrar gözden geçiriniz. ➤ Dikkatli olunuz. ➤ Sunucu metninin ilgi çekici ve haberi kapsayan şekilde olması gerektiğini unutmayınız.
➤ Haberinizi yazınız.	➤ Dikkatli olunuz. ➤ Haberidestekler nitelikteki bilgileri tekrar gözden geçiriniz.
➤ Haberin kurgusunu yapınız.	➤ Haberinizi süresine karar veriniz. ➤ Aldığınız time code'a göre dikkatli bir şekilde haberinizi kurgusunu yapınız. ➤ Görüntü ve metnin bir bütünlük içerisinde olmasına özen gösteriniz.
➤ Haberi şekil ve içerik açısından kontrol ederek gerekli düzeltmeleri yapınız.	➤ Haberinizi dikkatli bir şekilde izleyiniz. ➤ Haberinizdeki yazım yanlışlarını düzeltiniz. ➤ Haberinizdeki mantık hatalarını düzeltiniz. ➤ Haberinizdeki anlatım bozukluklarını düzeltiniz.
➤ Haberinizi teslim ediniz.	➤ Haberinizi sorumlu kişiye teslim ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Haber bilgilerini, öncelik ve öneme göre sıralayabildiniz mi?		
2. Haber görüntülerini izlediniz mi?		
3. Haber girişi yazabildiniz mi?		
4. Haberin gövdesini yazabildiniz mi?		
5. Haberin kurgusunu yaptınız mı?		
6. Haberi şekil ve içerik açısından kontrol ederek gerekli düzeltmeleri yapabildiniz mi?		
7. Haberinizi teslim ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme” ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Fuar haberleri yapılırken katılımcı firma sayısının kaçınıcı kez düzenlendiğinin ve fuarın açık kalacağı sürenin verilmesine dikkat edilmelidir.
2. () Ekonomi haberi yazılırken hangi teknik kullanılırsa kullanılsın haberde 5N1K sorularının yanıtları bulunmalıdır.
3. () Televizyon haberciliğinin önceliklerini oluşturan fon müziği, ses efektleri, görsel malzemeler, canlı bağlantılar ekonomi haberciliği için geçerli değildir.
4. () Çeşitli kaynaklardan toplanan haberler, ekonomi haber editörleri ve redaktörleri tarafından yayın sürecine hazırlanır.
5. () Zorunlu olmadıkça aynı kişilerden sürekli görüş alınmamalı, haberlerin farklı bakış açılarını yansıtmalarına dikkat edilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme” ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modül sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi İMKB'nin doğru açılımdır?**
 - A) İstanbul Mensucat ve Konut Birliği
 - B) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
 - C) İstanbul Mali Komisyonları Birliği
 - D) İstanbul Mali Kıymetler Borsası
 - E) İstanbul Menkul Komisyonlar Birliği
2. **İşçi ve işveren ilişkilerini ele alan televizyon programı aşağıdakilerden hangisidir?**
 - A) Finans
 - B) Altın piyasaları
 - C) İş dünyası
 - D) Para –borsa
 - E) Tarım dünyası
3. **Yeni ekonominin konuları aşağıdakilerden hangisidir?**
 - A) Bilginin işlenmesi, elde edilmesi, dağıtılması ve iletişim
 - B) Sektörel üretim, kâr, zarar durumu
 - C) Kişi başına düşen milli gelir
 - D) Borsa ve döviz piyasalarındaki değişimler
 - E) Finans konuları
4. **Aşağıdaki televizyon programlarından hangisinin içeriği ekonomi ile ilgilidir?**
 - A) Canlı Canlı
 - B) Gezelim Görelim
 - C) Maraton
 - D) Finans Dünyası
 - E) Aileler Yarışıyor

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

5. Kişi Başına Düşen Milli Gelir: Gayrisafi yurt içi hâsılanın nüfusuna bölünmesiyle elde edilir.
6. Bir ülkenin ithalatı (mal dış alımı) ile ihracatı (mal dış satımı) arasındaki farka denir.
7. Ekonomi muhabiri, borsa ve şirketlere ilişkin haberlerde olasılığına karşı çok uyanık olmalıdır.
8. Bir ülkede bulunan işsizler ile çalışanların toplamına denir.

9. Ekonomi muhabiri, haberini yaparken reklama kaçacak ifadeler ve yer vermemelidir.
10. Borsa ve döviz haberleri, haberleri içerisinde yer alır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	Y
4	D
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	D

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	C
3	A
4	D
5	Ülke
6	Dış Ticaret Dengesi
7	Manipülasyon
8	İş gücü
9	Görüntülere
10	Rutin ekonomi haberleri

KAYNAKÇA

- BÜLBÜL A.Rıdvan, **Genel Gazetecilik Bilgileri**, İletişim Kitapları, Ankara, 2000.
- BÜLBÜL A.Rıdvan, **Haberin Anatomisi ve Genel Yaklaşımlar**, İletişim Kitapları, Ankara, 2001.
- Anadolu Ajansı, **Muhabirin El Kitabı**, Anadolu Ajansı Yayını-2
- İstanbul Üniversitesi, **İletişim Fakültesi Dergisi**, Sayı:13 İstanbul, 2002.
- İstanbul Üniversitesi, **İletişim Fakültesi Dergisi** Sayı:14, İstanbul, 2002.
- RİGEL Nurdoğan, **İleti Tasarımında Haber**, Der Yayınları, İstanbul, 2000.
- TOKGÖZ Oya, **Temel Gazetecilik**, İmge Kitapevi, Ankara, 2000.
- YÜKSEL Erkan, Halil İbrahim GÜRCAN, **Haber Toplama ve Yazma**, Tablet Yayınları, Konya, 2005.
- Hürriyet Gazeteciliği, Doğan Ofset, İstanbul, 2004.
- ARSLAN Kemal, **Haberim Var (Örneklerle Haber ABC'si)**, Anahtar Yayınları, 2003.
- www.tuik.gov.tr
- <http://www.hazine.org.tr>
- www.canaktan.org/yeni-trendler/yeni-ekonomi/kavram.htm
- 26.09.2006 / Misafir Yazar : Dış Basın / Yorum **REFERANS GAZETESİ**